

ja nosi njegovo ime, odužila se s tri koncerta: 13. travnja održana je koncertna matineja učenika osnovne škole, 14. travnja svečani koncert učenika srednje škole, te 16. travnja koncertno veče studenata područnog odjela Rijeka Muzičke akademije Zagreb. Na prvom koncertu uz soliste sudjelovao je zbor osnovne škole, pod ravnanjem učenika srednje škole (Diana Drljača, Katarina Kuburovska i Zvezdana Perković), i orkestar harmonikaša koji je vodio prof. Rajmund Horvat, dok je na drugom koncertu uz soliste srednjoškolve, nastupio ženski zbor srednje škole pod ravnanjem prof. Josipa Vuka i školski orkestar pod vodstvom Ivana Mikulčića. Unutar glazbenog rasporeda sudjelovale su i tri recitatorke odgajateljskog usmjerenja, s pjesmama riječkih pjesnika posvećenima uspomeni skladatelja. Koncerti su bili dobro pripremljeni i postigli su priličan uspjeh.

Obljetnica je odjeknula također i širom okolića Rijeke, budući da je i Smotra radničkog kulturnog stvaralaštva općine Rijeka, koja se održavala u raznim mjestima tijekom dva mjeseca, imala obilježje Matetićeve stvaralaštva, odnosno bila je posvećena 35. obljetnici priključenja Istre i otoka Hrvatskoj i Jugoslaviji i 100. obljetnici rođenja I. Matetića-Ronjgova. Prilikom završne svečane priredbe podijeljene su nagrade i priznanja zaslužnim širiteljima i ljubiteljima umjetničkog stvaralaštva u slobodno vrijeme, što je također značajna djelatnost u odgoju širokih narodnih slojeva za lijepo i plemenito.

U sklopu izdavačke djelatnosti izdana je zbirka najznačajnijih Matetićevih zborova a cappella u izdanju Prosvjetnog sabora Hrvatske, što je prva knjiga Matetićevih sabranih djela. Časopis *Dometi* br. 1, 1980 uređen je kao tematski broj s člancima o glazbi, među kojima su dva prikaza Matetićeve stvaralaštva i prikaz navedene Matetićeve zbirke. Tijekom godine predviđeno je nekoliko priredaba u Ronjgima i Rijeci s temama o glazbi ovog dijela Hrvatske.

Vladimir FAJDETIĆ

Čedomil Dugan

velikanu-nestoru orguljaške glazbe u povodu izuzetne obljetnice

Često rado čitamo o nekim obljetnicama iz davnina — o velikim umjetnicima i njihovim djelima, o umjetnicima izvođačima velikih djela.

Spomen o jednoj zaista izuzetnoj i zanimljivoj obljetnici pada upravo u ovo proljeće na dan 2. svibnja.

Bio je lijep proljetni dan — prije 55 godina — kad su ljubitelji duhovne glazbe doživjeli velik i neobičan događaj, oživljuju sjećanja i pripovijedaju nam mnogi još živući Zagrepčani. Pojavio se tada jedan ljupki dječčić, posebno muzički nadaren desetogodišnjak, koji je svojim na-

stupom — prvim službenim samostalnim koncertom na velikim orguljama zagrebačke Katedrale — fascinantnim i impresivnim sviranjem oduševio i osvojio tadanju brojnu publiku, posebno ljubitelje orguljaške glazbe. Od toga koncertnog nastupa proćuo se kao »Wunderkind«.

Čedomil Dugan

Taj dječak, Čedomil Dugan, sin našeg slavnoga hrvatskog muzičara skladatelja, pedagoga, glasovitog orguljaša i dugogodišnjeg urednika *Sv. Cecilije*, pok. prof. Franje Dugana, doista je svojim talentom i već tada upravo umjetničkim izvođenjem na tom svome prvom koncertu zadivio sve. Bio je to cjelovečernji koncert velikog Bacha.

U našoj dnevnoj štampi počesto čitamo prikaze o ovom našem umjetniku virtuozne tehnike na orguljama, koji je ujedno istaknuti i ugledni liječnik — specijalist, primarius. Kraće prigodne prikaze čitamo i u ovoj uglednoj reviji. Tako iz pera stalnog suradnika S. Golenića među inim:

»Prof. Čedomil Dugan, pijanist i orguljaš, poznat je našoj kulturnoj javnosti dugim umjetničkim djelovanjem, koje je još uvijek prisutno u našem glazbenom životu.«

Drugom prilikom isti pisac ističe:

»... i ono što začuđuje jest činjenica da uza svoj poziv liječnika uvijek iznova zadivljuje svježinom svoje tehnike, svojom poznatom preciznošću i vještinom. Treba reći da iza njega stoji veliko glazbeno iskustvo koje je počelo u njegovoj devetogodini, kad je imao svoj prvi orguljaški nastup u đakovačkoj Katedrali.«

Život Čedomila Dugana — umjetnika — ispunjen je mnogobrojnim majstorski izvedenim koncertima i nastupima kao sjajnog pijanista, a osobito orguljaša. Poznate su njegove izvedbe djela velikih majstora — u katedralama i mnogim crkvama — kao i djela svoga slavnog oca pok.

prof. Franje Dugana. Te su izvedbe snimljene na LP ploči »Jugotona«, kao i mnoga druga velika djela naših majstora, koja je izveo savršenim umijećem. Steta što današnja moderna tehnika nije postojala prije da zabilježi njegova još mnoga odlična izvođenja koja su ostala neponovljiva.

U vezi s ovim kratkim spomen-osvrtnom na umjetnički rad Čedomila Dugana rekli su svoju mnogi stručnjaci, a i sada, poput poštovanog dra Boića, u ovoj reviji.

Za svoje cjelokupno liječničko i umjetničko djelovanje u nizu godina Čedomil Dugan postao je 1974. godine počasnim članom Zbora liječnika Hrvatske, a 1977. počasnim članom Hrvatskog glazbenog zavoda.

Zlata IVANKOVIĆ

Artur Schneider i glazba

u povodu 100-godišnjice rođenja

(Svršetak)

Kritika pak jednim je dijelom visokim ocjenama podržavala »novi val« Artura Schneidera, ali je bilo teških napada uvredljivim riječima do te mjere da je u jednom trenutku Schneider podnio ostavku, da — po riječima kritike — dalje ne blati i sramoti HGZ. No kako se ravnateljstvo u potpunosti solidariziralo sa Schneiderovim nastojanjima, u svemu ga podržalo i ostavilo mu i za ubuduće posve odriježene ruke u svim akcijama, Schneider je ostavku povukao i ostao.

Tih je godina HGZ ušao u *Internacionalno društvo za suvremenu glazbu*, čiji je glavni tajnik za Jugoslaviju i opet Artur Schneider (do 1932). Kada je 1925. na zasjedanju Internacionalnog društva u Zürichu Schneider referirao o izvođenju suvremene glazbe u Zagrebu i po svom običaju iznio točne brojčane podatke o izvedbama i izvođenim djelima, ubrao je sveopće odobravanje uz javnu konstataciju, da je HGZ te godine »zacijelo jedina evropska muzička ustanova koja bez obzira na materijalne žrtve propagira u tolikoj obilnoj mjeri suvremenu muzičku tvorbu.«

Pet sezona Schneiderovih Intimnih večeri ostati će upisano zlatnim slovima u analima glazbenog života Zagreba. Svaka je koncertna večer bila jedna stilski osmišljena cjelina, posvećena stvaralaštvu (najčešće suvremenom) pojedinih evropskih naroda ili pojedinim autorima. U doba kada još nije postojala radio-stanica, a gramofonske ploče bili rijetki gosti u zagrebačkim trgovinama, ti su koncerti bili od neocjenjive važnosti u odgoju mladih naraštaja glazbenika, jer se na domaćem koncertnom podiju mogla čuti glazba živućih skladatelja i upoznati djela koja bi inače ostala mrtvo slovo. Nije presmiono reći da ni danas nismo dostigli interesantnost nekih od tih koncerata, a kamoli da smo ih nadmašili.

U Zagrebu se moglo čuti cjelovečernje izvedbe skoro svih djela Debussyja, Ravela, Busonija, naročito Stravinskoga, zatim stvaranje generacije najmlađih francuskih skladatelja (Milhauda, Poulenca, Koechlina, Satiea), njemačkih (Hindemitha, Jarnacha, Schoecka, Kornautha i drugih), čeških (Janačka, Stěpana, Křičke, Novaka i drugih), mađarskih (Bartoka, Kodalya), nizozemskih, engleskih, belgijskih, talijanskih i španjolskih te osobito ruskih skladatelja. God. 1925. u Zagrebu se po prvi puta u Jugoslaviji izvode djela sovjetskih skladatelja, za koji koncert Schneideru upravo nedokučivim putovima uspijeva doprijeti do Aleksaja Rimskog-Korsakova, sina slavnog ruskog skladatelja, koji mu za taj koncert piše i šalje konferansu (koji se tekst nažalost nije sačuvao).

Schneider marljivo prati vanjske glazbene revije, preko Francuskog instituta u Zagrebu ili od izdavačke tvrtke Chester u Londonu prima djela nove glazbe, u ličnim dodirima s domaćim umjetnicima pronalazi za njih izvodiocce, nerijetko poziva i vanjske umjetnike da izvode vlastita djela ili djela svojih zemljaka. Tako u Zagrebu sviraju svoja djela Igor Stravinski, Jenő Takacs, Alexander Savine, Josef Jiránek, Aleksandar Cerepnjin i drugi.

Među našim umjetnicima toga vremena istaknuto mjesto zauzimaju Maja Strozzi i Anka Košević-Badalić, zatim Anka Gottlieb-Horvat, L. Ožegović, J. Rijavec, D. Hrzić, J. Tkalčić, S. Stančić, Antonija Geiger-Eichhorn, H. Mihalović, J. Križaj i mnogi drugi. Značajan je podatak da je HGZ u 19 godina međuratnog razdoblja izveo — prema Schneiderovim statistikama — 546 djela domaćih autora, od toga *preko 300 praiizvedbi!* Koliki je to bio stimulans za domaće skladatelje, ne treba kazivati. Samo je Zagrebački kvartet izveo preko 30 praiizvedbi djela domaćih skladatelja, čime je silno stimulirao pisanje kvarteta.

Posebno treba istaći pažnju koju je Schneider posvećivao opremi koncertnih rasporeda, pa su programi tih godina dostigli upravo zavidnu razinu i mogu se još uvijek smatrati teško dostiživim uzorima. Osim izvrsne tehničke opreme, za te programe pretežno sam Schneider piše sažete stručne komentare, iznosi podatke o autorima i njihovim djelima, a često dodaje i malu bibliografiju djela iz kojih je crpio podatke. Posebnu je pažnju posvećivao kritičkoj redakciji svih pjevanih tekstova brinući se da dođe do valjanih prijevoda, ako su tekstovi bili na stranim jezicima. U jednom izvješću on otvoreno priznaje da je to često bilo najteže postići, pa je nerijetko bio primoran tekstove reproducirati u originalu. Ukusna vinjeta uzeta sa starih notnih tiskovina krasila je naslovnu stranu, dok je komentarima ponajčešće pridodana slika autora izvedena u kumstodruku. Prema Schneiderovu iskazu, za Intimne večeri sezone 1922—23. ti su programi u kvartu iznosili 98 tiskanih stranica i činili malu zbirku stručnih podataka i tekstova zanimljivih, vrijednih i korisnih kao cjelina. Za sezonu pak 1923—24. ti su programi iznosili čak 144 stranice.

Kada je 1926. ravnateljstvo odlučilo da pristupi tiskanju djela domaćih skladatelja, tajnika Schneidera zapada glavni teret te nove djelatnosti. Međutim, HGZ je naišao na pravog čovjeka, stručno izvanredno verziranog u tiskarstvu, što je dokazao već svojim spominjanim programima. Tehnička oprema i tisak tih edicija mogu se smatrati uzornima i ravnima najboljim stranim edicijama tog